

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภารกิจในการส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของประชาชนไทยในต่างประเทศเกิดขึ้นจาก พื้นฐานแนวคิดที่ว่า การดำเนินความสัมพันธ์ในระดับรัฐต่อรัฐเช่นในอดีตไม่เพียงพอที่จะบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้บรรลุเป้าหมายปลายทางที่ประสงค์ได้อีกต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาชนมีความสำคัญต่อมิติระหว่างสองประเทศมากขึ้นเป็นลำดับ ตัวแสดงที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความสัมพันธ์ในภาคประชาชนก็คือชุมชนชาวไทยในประเทศต่างๆ เนื่องจากเป็นหน้าด่านที่มีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดทั้งกับประชาชนและกับรัฐบาลของต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในสนับสนุนภาครัฐในการดำเนินความสัมพันธ์กับต่างประเทศ นอกจากนี้ ชุมชนไทยในต่างประเทศยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนของประเทศในการส่งเสริมภาพลักษณ์ไทยในต่างประเทศอีกด้วย

นอกจากนี้ แนวคิดในการพัฒนาประสิทธิภาพของภาครัฐในการให้บริการด้านต่างๆ แก่ประชาชนก็เข้ามามีอิทธิพลมาขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้รัฐบาลมีนโยบายให้หน่วยราชการต่างๆ เร่งพัฒนาประสิทธิภาพของการให้บริการเพื่อให้ประชาชนมีความพึงพอใจสูงสุด รวมทั้งหน่วยงานต่างๆ ยังได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเสริมสร้างประสิทธิภาพการให้บริการประชาชนอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ซึ่งประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศก็เป็นอีกเป้าหมายหนึ่งที่กระทรวงการต่างประเทศจะต้องมุ่งส่งเสริมการให้บริการและหาช่องทางในการเข้าถึงเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างภาครัฐและภาคประชาชน

แม้ชุมชนจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินความสัมพันธ์ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีใช้ชุมชนในต่างแดนของทุกชาติที่จะมีความเข้มแข็งและมีบทบาทเด่นชัด ชุมชนไทยในต่างประเทศนับเป็นชุมชนหนึ่งที่ยังไม่สามารถมีบทบาทอย่างเต็มที่ในระดับเดียวกับชุมชนต่างชาติอื่นๆ เช่น ชุมชนชาวจีน ชุมชนชาวเวียดนาม ซึ่งมีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นและได้พิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถที่จะมีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองในประเทศที่อาศัยอยู่อย่างมีนัยสำคัญหลายชุมชนสามารถผลักดันให้ผู้แทนกลุ่มเชื้อชาติของตนเข้าไปเป็นผู้แทนในการเมืองระดับท้องถิ่นและ

ระดับชาติได้ ในขณะที่ชุมชนไทยมีลักษณะการรวมตัวกันแบบหลวมๆ จึงขาดศักยภาพที่จะผลักดันให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เป็นประโยชน์โดยรวมกับชุมชนได้

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของชุมชนไทยในต่างประเทศและสภาพปัญหาข้างต้น รัฐบาลไทยจึงริเริ่มการดำเนินนโยบายยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง และได้พัฒนาปรับปรุงแนวดำเนินการให้เหมาะสมต่อสถานการณ์มาโดยตลอด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและที่มาของนโยบายชุมชนไทยเข้มแข็ง และนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง

๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์การดำเนินการภายใต้ยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็งของกระทรวงการต่างประเทศ โดยเฉพาะการดำเนินการของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์

๓. เพื่อศึกษาลักษณะการรวมตัวและปฏิสัมพันธ์ของชุมชนไทยในนครซิดนีย์ สภาพปัญหาและข้อจำกัดในการส่งเสริมนโยบายชุมชนไทยเข้มแข็ง รวมทั้งความคาดหวังจากชุมชนไทยในต่างประเทศเกี่ยวกับการสนับสนุนจากภาครัฐ

๔. เพื่อเสนอแนะแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินการเสริมสร้างยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็งของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ผ่านการวิเคราะห์การดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์โดยใช้ทฤษฎีการสื่อสารเชิงกลยุทธ์

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

๑. ค้นคว้าเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการเกี่ยวกับแนวนโยบายส่งเสริมให้ชุมชนไทยในต่างประเทศมีความเข้มแข็ง

๒. ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์การดำเนินนโยบายชุมชนสัมพันธ์ของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างให้ชุมชนไทยมีความเข้มแข็ง เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ศึกษาและวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ของรัฐบาลและกระทรวงการต่างประเทศในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนไทยในต่างประเทศ

๒. พื้นที่ในการศึกษาวิเคราะห์กรณีศึกษา คือสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ซึ่งมี

เขตอาณาครอบคลุมรัฐนิวเซาท์เวลส์ ซึ่งเป็นรัฐหนึ่งของประเทศออสเตรเลีย

๓. ขอบเขตด้านระยะเวลา คือช่วงระหว่างเดือนมีนาคม 2550 – มีนาคม 2554
ซึ่งผู้วิจัยดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. วิธีการวิจัย จะใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก โดยวิเคราะห์ศึกษาจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในนครซิดนีย์ ประกอบกับการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒. แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายชุมชนไทยเข้มแข็งของรัฐบาล กระทรวงการต่างประเทศ และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ รวมทั้งการสัมภาษณ์ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง และประชาชนไทยในพื้นที่การวิจัย

๓. การวิจัยภาคสนาม (Field Research) อาศัยการเก็บข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อสอบถามความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องประเด็นที่วิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้รับทราบถึงผลการวิเคราะห์ที่มาและพัฒนาการของแนวนโยบายยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติราชการของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ และการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ภายในยุทธศาสตร์ดังกล่าว

๒. นำผลการวิจัยไปประมวลเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายในการพัฒนาประสิทธิภาพของกระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลใหญ่ต่างๆ ในการดำเนินนโยบายยุทธศาสตร์ชุมชนไทยเข้มแข็ง